

Nr 17.

Af herr **Hallberg**, om åstadkommande af utredning m. m. beträffande vissa ändringar i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907.

Lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907 synes vara tillkommen i synnerhet till förmån för en jordägare, som är i saknad af tillgång till lämplig utfartsväg. Hittills vunnen erfarenhet rörande nämnda lag gifver ock vid handen, att densamma oftast kommit till tillämpning just för detta ändamål. En annan erfarenhet är, att vägförrättningar, som i denna lag afses, i regeln omfatta endast *en* vägsträckning. Det torde vara att förvänta, att inom t. ex. ett skifteslag komma att företagas sådana vägförrättningar till ett rätt ansenligt antal. Redan ur ren kostnadssynpunkt är detta mindre lämpligt. Kostnaderna för de olika vägförrättningarne blifva därigenom afsevärdt dyrare, än om desamma verkställdes i ett sammanhang för ett större komplex, t. ex. skifteslag eller dylik enhet.

Men äfven andra förhållanden göra det önskvärdt, att dessa vägförrättningar ske i större sammanhang. En delegare i ett skifteslag kan, synnerligast om han har sina ägor förlagda i flera skiften, under nuvarande förhållanden blifva tid efter annan inblandad i flera dylika förrättningar. Den eller de väglotter, som vid hvarje förrättning honom anvisas till underhåll, kunna småningom komma att uppgå till ett rätt ansenligt antal och måhända vara belägna på afsevärda afstånd från hvarandra. Då härtill kommer, att vid dessa förrättningar någon förtydligande karta ej i regel upprättas, erbjuder sig för en nytillträdande ägare af ett hemman ofta afsevärd svårighet att vinna kännedom om, hvarest hans väglotter äro belägna. Det synes alltså äfven af denna anledning ändamålsenligt, att dessa vägdelningar kunde ske i större sammanhang för hela

skifteslaget eller större delar af detsamma. Därigenom skulle ock vinnas, att det ändamålsenligaste anordnandet af hela vägnätet bättre kunde öfverblickas och själfva vägfrågan få en för alla parter lycklig lösning. Huru viktig frågan om det rationella jordbrukets tillgodoseende med tjänliga utfartsvägar är, torde ligga i öppen dager. Det torde kunna sägas, att i södra delarne af vårt land sättet, hvarpå härutinnan blifvit sörjdt, är i hög grad bestämmande för jordens värde.

I detta sammanhang torde böra påpekas, hurusom man numera kräver att få en säker kännedom om alla en fast egendom på landet rörande rättsförhållanden, och att såsom följd af denna sträfvan det endast torde vara en tidsfråga, när ett så viktigt servitut som rätten att begagna väg blifver infördt i fastighetsbok för att såmedelst vara för den enskilde kändt. Skall emellertid en dylik införing vara af någon betydelse, måste underlaget eller landtmäteriförrättningen vara så fullständigt, att nämnda införing får konkret motsvarighet, hvilket bäst torde kunna ske genom vägens afbildande å karta. Därigenom beredes ock möjlighet att afgöra i hvad mån den väg, för hvilken underhållsskyldigheten fördelas, har ett sådant läge, att den fyller sitt ändamål, och att öfverskådlighet åstadkommes beträffande de hemman och lägenheter, däröfver en väg sträcker sig.

Önskvärdt synes alltså vara, att dylika vägförrättningar åtminnstone i vissa fall komme till stånd i större omfattning likasom ock att desamma i regel föranledde upprättandet af en karta öfver vägnätet. I förstberörda afseende torde förutvarande äldre vägdelningar stundom komma att ställa sig hindrande för en mera omfattande vägdelning. I betraktande af de förändrade förhållanden, som numera uppstått beträffande vägfrågorna, synes det emellertid böra göras möjligt att få dylika äldre vägdelningar upphäfdade, därest vägdelning af nu antydd beskaffenhet kommer till stånd. För detta ändamål synes i öfvergångsbestämmelserna till lagen om enskilda vägar böra intagas uttrycklig föreskrift därom, att delning af hela skifteslagets byvägar finge ske oberoende af äldre delningar och att dessa äldre vägdelningar finge anses upphäfdade i mån som den nya vunne laga kraft. — Då det emellertid torde vara önskvärdt, att förut bestående förhållanden ej genom en enda eller några få intressenters åtgöranden komme att upphäfvas, borde såsom villkor stadgas, att ansökning om ny vägdelning skall göras af ett visst antal delägare i skifteslaget.

Vid förrättning af förevarande slag torde till en början böra utrönas, huruvida redan befintliga vägar undergått sådan reglering, att deras lägen äro

fullt bestämda. Vidare borde genom förrättningsmännens försorg uppgöras förslag rörande de vägar, som i vägdelningen borde ingå, samt rörande lämpligaste läget för desamma. Därest detta förslag icke af samtliga närvarande godkännes, synes detsamma genom besvär eller underställning böra blifva föremål för särskild pröfning, innan förrättningen vidare fortsättes.

Jag har med det anförda afsett att påvisa behöfligheten af ändringar i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907, närmast såvidt detta behof framträdt ur erfarenheten af denna lags tillämpning inom Skåne och ur kändedomen om de förhållanden i nämnda provins, som med underhållet af enskilda vägar äga samband. En lagstiftningsåtgärd i ämnet förutsätter emellertid utredning angående hithörande förhållanden från skilda delar af landet.

Jag tillåter mig alltså vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa sådan utredning, som nyss nämnts, samt till Riksdagen framlägga det förslag till ändringar i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907, hvartill en sådan utredning må föranleda.

Stockholm den 23 januari 1911.

Fritz Hallberg.
